

HØJESTERETSSAGEN OM SKOVRIDERENS KRIMINALISERING AF DEN FRIE FÆRDELSE PÅ DE DANSKE KYSTER

Af Christian Almer

SKOVRIDERENS ULOVLIGE ADMINISTRATION

Højesteret fastslog for nylig, at ingen kan kræve hverken betaling eller anmeldelse for at færdes på kystarealerne (heller ikke ved klippeklatring med sikringsudstyr).

Med både breve, trusler og politianmeldelse har skovrider Tom Nielsen aktivt gennem de sidste 7-8 år forsøgt at forhindre offentlighedens lovfæstede, frie adgang til de danske kyster. Samtidigt har han uden om folketinget forsøgt at ændre restspraksis for adgangen til kysten, hvilket selvfølgelig er ulovligt.

Nedenfor følger en redegørelse for den mærkværdige sag, som måtte helt i højesteret, før det blev fastslået, at også skovrider Tom Nielsen og Skov- og Naturstyrelsen skal følge loven.

TOM RENÉ HERGUTH FREDERIKSENS TARMLUFT

Indledningsvist vil jeg dog lige sige tak til hr. Tom René Herguth Frederiksen for hans underholdende indlæg i Bornholms Tidende den 15. maj då. med anledning i højesteretsafgørelsen.

Da hr. Tom René Herguth Frederiksens store fascination af og glæde ved egen tarmluft samt hans formidlingsglæde lader til at være omvendt proportional med både hans formidlingsevne og hans indsigt i sagen, vil jeg også af den grund præcisere nogle kendsgerninger.

SAGENS KENDSGERNINGER

Den 11. september 2001 underviste jeg et hold kursister i klatring med reb og sikringsudstyr på kystklipperne på Hammeren.

Pludselig blev vi afbrudt af en højtråbende person, Kim Sørensen, der viste sig at være sendt af rapellearrangør, Jakob Rømer Barfod for at meddele os, at vi skulle forsvinde øjeblikkeligt, idet han havde lejet arealet af skovrideren og dermed havde eneret til området.

Vi foreslog, at Jakob Rømer selv kom ned til os, så vi kunne forklare ham om naturbeskyttelseslovens §22, der giver adgang for alle til at færdes og opholde sig på kystarealerne, og som gør det strafbart at forsøge at forhindre denne lovhjemlede frie adgang.

Gennem Kim Sørensen meddelte Jakob Rømer, at han ikke selv ville møde os og, at vi ville blive politianmeldt, hvis vi ikke flyttede os øjeblikkeligt.

Jeg har i 27 år færdedes og klatret både i det aktuelle område og på en række andre klatresteder, i ind- og udland.

Jeg har imidlertid aldrig oplevet, at man kunne leje et iøvrigt ikke nærmere defineret offentligt kystområde for derefter at smide alle andre væk fra dette.

Det er i det hele taget almindelig praksis overalt -også for klatrere-, at man indretter sig i mindelighed, når man møder hinanden.

En ulovlig anmeldelses- og betalingsordning, som den skovrideren og Jakob Rømer i fællesskab forsøgte at indføre for klatring og færdsel på kysten, finder således end ikke anvendelse på Kullen i Sverige, hvor der er op mod hundrede gange flere klatrere end på Bornholm.

Da der i samme område er en lang række andre ruter af samme sværhed og højde, foreslog vi Kim Sørensen, at de i stedet brugte nogle af disse til Jakob Rømers rapelling.

Det mente han imidlertid ikke var nogen god ide, tilsyneladende fordi hverken han eller Jakob Rømer selv kunne sætte sikringer andre steder end på de ruter, som deres små poser med særligt udvalgte sikringer var beregnet til.

Tegning: Henrik Monved. Gengivet med særlig tilladelse.

På den baggrund tilbød vi i stedet at opsætte sikringerne for dem på ruterne ved siden af, men Kim gentog blot sin trussel og krævede, at vi øjeblikkeligt forlod området (hvordan det så end var defineret).

Jeg svarede ved at forsøge at forklare ham bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven, men han lod ikke hverken til at kunne forstå eller til at ville respektere disse og fastholdt i stedet, at vi skulle flytte os øjeblikkeligt, hvis vi ikke ville politianmeldes.

Da det forekom rimeligt at forvente, at politiet enten kendte til eller i det mindste kunne sætte sig ind i loven, klatrede vi roligt videre.

En lille time senere ankom så skovfoged Tommy Hansen.

Han forlangte, at vi fjernede os øjeblikkeligt, idet Jakob Rømer havde lejet alle kystklipperne.

Forundrede over, at Skov- og Naturstyrelsens repræsentant tilsyneladende heller ikke kendte den lov, som han var ansat til at administrere, forsøgte vi derfor tålmodigt også at forklare ham om reglerne om frit ophold og færdsel på kystarealerne, jvf. naturbeskyttelseslovens §22.

Han lod imidlertid heller ikke til hverken at kende, forstå eller interessere sig for loven og forlangte i stedet, at vi fjernede os fra området øjeblikkeligt.

Jeg fastholdt, at loven stod over embedsmændenes ukendskab til denne og over de ulovlige lejeaftaler, som de måtte have indgået med kommercielle rapellearrangører.

Han svarede blot ved igen at true med politiet.

I tillid til denne myndighedsrepræsentants evne til at læse loven, fortsatte vi selvfølgelig med at klatre.

Yderligere en times tid senere ankom så to betjente på de bornholmske kystklipper.

De meddelte, at de havde fået til opgave at fjerne os fra området med det samme.

Jeg forsøgte også at sætte dem ind i loven og bad dem om at redegøre for, hvilken hjemmel de mente at have til at forlange os væk fra kysten.

Da de ikke kunne svare, valgte de i stedet at sigte mig uden iøvrigt at oplyse mig om, hvad jeg var sigtet for.

DET RETSLIGE EFTERSPIG

Senere modtog jeg så en sigtelse, hvoraf det fremgik, at jeg var sigtet for at have overtrådt naturbeskyttelseslovens § 24, der drejer sig om færdsel i det åbne, udyrkede land (ikke kysten).

Efter § 24 er der mulighed for at kræve tilladelse for arrangementer i det åbne land.

De aktuelle klipper lå imidlertid med fødderne i havet, og loven definerer kysten som området op til den sammenhængende landvegetation, der i dette tilfælde først begyndte 25-30 meter længere inde i landet.

Jeg var således ikke i tvivl om, at vi havde befundet os på et kystareal, omfattet af naturbeskyttelseslovens § 22, hvor der ikke kan forlanges hverken tilladelse eller betaling. Det fremgår oven i købet af stk. 3, at det er strafbart at forsøge at forhindre denne frie adgang.

Da jeg senere modtog bødeforlægget, sigtede man mig desuden for overtrædelse af bekendtgørelse nr. 835, som imidlertid var ugyldig på tidspunktet for hændelsen.

Da jeg desuden mente, at det burde stå klart, både for Skov- og Naturstyrelsen og politiet, der begge havde været på kystklipperne den pågældende dag, at vi havde befundet os på et kystareal, nægtede jeg selvfølgelig at betale bøden, hvilket medførte, at jeg blev stævnet i Rønne byret.

Her forsvarede jeg mig dels med, at man ikke kan dømmes for overtrædelse af en ugyldig bekendtgørelse og dels med, at jeg ikke havde færdes i et åbent udyrket areal (§24) men derimod på et kystareal (§22).

Byretten gav mig ret i, at

- bekendtgørelsen ikke var gældende og
- at vi IKKE havde befundet os på et udyrket areal, men derimod på et kystareal, hvor det er strafbart at forsøge at forhindre den frie adgang.

Til gengæld mente byretten så, at klatring ikke var færdsel til fods, hvorfor det ikke skulle være tilladt !

Jeg blev altså sigtet for overtrædelse af en bestemmelse, som ikke længere var gældende, og dømt efter en bestemmelse, som jeg aldrig havde været sigtet for. Begge dele er i strid med retsplejeloven.

Da vi ikke havde benyttet hjælpemidler til at hjælpe os op ad klipperne, og vi derfor alene havde bevæget os ved hjælp af vor egen krop, blev det næste spørgsmål derfor, hvordan man så ville definere klatring?...

I praksis var det kun brugen af hænderne som adskilte klatring fra øvrig færdsel.

Byretsdommen betød, at de fleste danskere dermed kunne straffes, hvis de tog hænderne til hjælp for at kravle op ad f.eks. klipper, klinter og klitter på de danske kyster.

Dette var selvfølgelig en helt uholdbar retstilstand, hvorfor jeg besluttede at overklage byrettens afgørelse. Efter en ankebevilling fra procesbevillingsnævnet kom derfor sagen i landsretten.

Landsretten bekræftede byrettens vurdering af, at der var tale om et kystareal (§ 22) og dermed også af, at skovrideren havde taget fejl, når han anmeldte for overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 24. Landsretten fulgte imidlertid også byrettens påstand om, at klatring ikke var færdsel til fods, hvilket selvfølgelig fortsat efterlod danskerne i den retstilstand, at de ikke må tage hænderne til hjælp, hvis de færdes på kystarealerne.

Det åbenlyst uholdbare i denne situation fik mig derfor til at forsøge sagen indbragt for en grundigere juridisk vurdering.

Igen lod procesbevillingsnævnet til at kunne se problemerne, dels i sagshåndteringen, dels i den retstilstand, som var opstået efter afgørelserne i by- og landsret, og sagen kunne derfor indbringes for højesteret.

Som for at understrege seriøsiteten i behandlingen af hele sagen modtog jeg så en opkrævning fra politiet, hvoraf det fremgik, at jeg, udover sagsomkostninger, nu skulle betale kr. 2.000,- i bøde, selv om landsretten kun havde vedtaget en bøde på kr. 1.000,- !

HØJESTERETS KONKLUSIONER

Lidt over et år senere, den 11. maj, 2004, forelå så højesterets afgørelse.

Højesteret fastslog, at

- jeg blev frifundet for alle anklager,
- der var tale om et kystareal og ikke om et åbent udyrket areal.
- ingen kan forlange hverken tilladelse eller betaling for at klatre på kystarealerne.
- ingen borgere kan bortvise andre borgere fra kysten,
- klatring med brug af sikrings- og klatreudstyr samt reb ER tilladt på de danske kystarealer, fordi det både praktisk og juridisk opfattes og defineres som færdsel til fods.

VAR DET BESVÆRET VÆRD?

Det er klart, at en sådan sag er både besværlig og tidskrævende.

Derudover har forløbet været forbundet med en anseelig økonomisk risiko, der især hænger sammen med sagens omkostninger.

I byretten mødte jeg uden forsvarer.

Den mulighed findes imidlertid ikke i hverken lands- eller højesteret, og sagsomkostningerne kunne derfor hurtigt løbe løbsk.

Det spillede selvfølgelig også ind, at modparten var staten, som jo har ubegrænsede ressourcer, tid og juridisk kompetence til rådighed.

Beslutningen om at føre en sag om en bøde på kr. 1.000,- helt til højesteret var derfor en afvejning af risikoen ved eventuelt at tabe sagen mod det principielt vigtige i at vinde den.

Hvis jeg blot betalte bøden, ville skovrider Tom Nielsen dermed have haft held til at indføre et administrativt tilladelsesbureaukrati for færdsel og ophold på de danske kystarealer, som der ikke er hjemmel til i loven.

Med en dom, ville der nemlig være dannet en ny retspraksis for, at det var ulovligt at færdes på kystarealerne uden forinden at have indhentet tilladelse og betalt herfor.

Det mente jeg var i strid med både grundloven og naturbeskyttelseslovens § 22, der ikke blot giver fri adgang for til at færdes og opholde sig på kystarealerne, men også gør det strafbart at forsøge at forhindre denne frie adgang (§22, stk. 3).

Jeg undlod derfor at betale bøden, og dermed var sagen inde i retssystemet.

Tre et havt år senere kunne det med baggrund i højesterets afgørelse fastslås, at jeg havde ret.

SKOVRIDERENS ULOVLIGHEDER

Tilbage står spørgsmålene om, hvordan skovrideren i den grad kunne misforstå, ignorere og forsøge at ændre den lov, som han formelt set burde have været den højeste administrator og forsvarer af?

Allerede i slutningen 1990'erne forsøgte Tom Nielsen ved dekret at gennemtvinge en administrationstung betalingsordning for færdsel på statens arealer.

Gennem adskillige breve forsøgte vi at få skovrideren til at indse det uholdbare og ulovlige heri.

Svar lå det tungt med. Henvendelser forsvandt iflg. skovrideren på hans opslagstavle.

Til sidst gik vi til medierne.

Så svarede skovrideren, at han ville invitere til et møde.

Imidlertid skete intet.

Først efter yderligere et halvt år, lykkedes det at få et møde med skovrideren.

Han erkendte, at dekretet på visse punkter var problematisk.

Efter mødet viste det sig dog, at han alligevel ikke ville gøre noget ved de urimeligheder eller ulovligheder, som vi havde påpeget.

Ydermere udvidede han dekretet til også at gælde kystarealerne.

Den åbenlyst ulovlige praksis med lejeaftaler af ikke nærmere definerede kyststrækninger var tilsyneladende indført sammen med Jakob Rømer, der på den måde mente sig berettiget til at bortvise andre fra kysten.

I politianmeldelsen af 12. september 2001 forklarede skovrider Tom Nielsen sit ulovlige forsøg på at henføre kystklipperne til reglerne for de åbne udyrkede arealer og dermed til de områder, som skovrideren kan kræve tilladelse for at gennemføre visse kommercielle aktiviteter på, ved at påstå, at: *"En sådan aktivitet kræver ejerens tilladelse jf. adgangsbekendtgørelsen"*.

Det står der imidlertid intet om i bekendtgørelsen, idet det kun er i områder under §23 (skove) og §24 (åbne udyrkede arealer), at denne mulighed findes.

I et supplerende brev til politiet af 11. december 2001, påstår skovrideren ydermere, at klippeklatring ikke er; *"...omfattet af den adgang, der efter naturbeskyttelseslovens (Lovbekendtgørelse nr. 835 af 1. november 1997) §24 er til at færdes til fods på udyrkede arealer..."*

Bekendtgørelse nr. 835 var imidlertid ikke gældende.

Endnu en gang forsøgte skovrideren altså at henføre kyststrækningerne under reglerne for åbne arealer. Som han yderligere skrev i samme brev:

"Dertil kommer, at kommercielle aktiviteter på udyrkede arealer kræver ejerens tilladelse".

Både gennem administration, politianmeldelse og anden korrespondance har skovrideren altså afsløret, at han ikke kan eller vil skelne mellem de tre areal typer, som han er sat til at administrere (naturbeskyttelseslovens §22, §23 og §24, vedr. hhv. strande, skove og åbne arealer).

Både byret, landsret og højesteret har slået dette fast, ligesom de har fastslået, at skovrideren heller ikke kender reglerne for færdsel på disse arealer.

På trods heraf har skovrideren altså været parat til at politianmelde borgerne i et forsøg på at tvinge disse til at anerkende hans misforståede og ulovlige udlægning af loven.

Kun ved at nægte at flytte os og siden ved at nægte at betale bøden, lykkedes det en del år senere at få højesterets ord for, at Jakob Rømers og skovriderens praksis var ulovlig.

Højesteret fastslog endvidere, at klatring med brug af hænder, reb og sikringsmidler både praktisk og juridisk set selvfølgelig er færdsel til fods.

Dermed har dommen selvfølgelig også betydning på alle andre arealer, hvor det heller ikke vil være juridisk muligt at skelne mellem klatring og anden færdsel til fods og dermed heller ikke vil være muligt at forsøge at kriminalisere klippeklatring som en særligt skadelig eller kriminel færdselsform.

Uden indgriben fra højesteret ville konsekvensen have været, at det var lykkedes skovrideren at få indført regler om anmeldelse, tilladelse og betaling for færdsel på kystarealerne på trods af, at loven (og folketinget) har besluttet, at man her kan færdes frit, uanset om det er med klippeklatring og uanset, om det er kommercielt.

SKOVRIDEREN FORSTÅR FORTSAT IKKE HVERKEN LOV ELLER HØJESTERETS AFGØRELSE

Det mest foruroligende er måske, at skovrideren tilsyneladende fortsat ikke forstår, hverken, hvad der står i loven eller, hvad årsagen er til højesterets afgørelse.

Iflg. TV-2 Bornholm mener skovrideren således fortsat ikke, at højesterets afgørelse bør give anledning til selvransagelse.

Skovrideren overser belejligt, at sagen har været behandlet gennem tre retsinstanser og, at alle tre har været enige om, at han har misforstået både grundlov, retsplejelov og naturbeskyttelseslov.

Også overfor Bornholms Tidende afslører skovrider Tom Nielsen sin fortsatte manglende evne eller vilje til at forstå det juridiske grundlag for hans arbejde og hans tilsyneladende ligegyldighed med grundlæggende praktiske og juridiske forudsætninger herfor.

Efter højesteretsdommen, den 12. maj då. udtaler han således at sagen har været "...behandlet i alle tre retsinstanser" "...af sære grunde...".

Det kan da godt være, at det forekommer skovrideren sært.

Imidlertid gør loven og højesteret det klart, at skovrideren ulovligt har forsøgt at begrænse borgernes frie adgang til at færdes og opholde sig på kystarealerne, ligesom dommen gør det klart, at skovrideren aldrig har forstået, hvilke regler der gælder for færdsel og ophold på kysten.

Det, der derfor for alvor er sært, er, at skovrideren ikke for længst har sat sig ind i og tilsyneladende fortsat heller ikke forstår den lovgivning og de bestemmelser, som regulerer hans arbejde.

Tilsvarende forekommer det sært, at han ikke kan kende forskel på de tre landskabstyper, som det er meningen, at han skal administrere.

Endelig og ikke mindst forekommer det sært, at han er villig til at politianmelde borgerne på den baggrund.

Man skal være mere end almindeligt optaget af sin egen ophøjethed for at tro, at man som skovrider ikke behøver hverken at kende eller administrere efter loven.

Det bliver for alvor foruroligende, når skovrideren, selv efter højesteretsdommen, finder det sært, at sagen måtte helt til højesteret for at få fastslået, at loven også gælder for skovrideren.

Dermed risikerer skovrideren at blive dømt for overtrædelse af naturbeskyttelseslovens §22 stk. 3, der gør det strafbart at forsøge at forhindre den frie adgang til at færdes og opholde sig på de danske kystarealer.

Iflg. loven går kysten op til den sammenhængende landvegetation.

Iflg. skovrideren og Skov- og naturstyrelsen var ovenstående klippekyst imidlertid ikke kyst men derimod land.

På den baggrund krævede de derfor både tilladelse og betaling for at færdes i området. Både by-, lands- og højesteret afgjorde, at det var et kystareal, og højesteret afgjorde, at det var ulovligt at kræve tilladelse eller betaling for at færdes på kystklipperne, ligesom højesteret afgjorde, at klippeklatring med sikringer og reb er almindelig færdsel.

Højesteretssagen om skovriderens kriminalisering af den frie færdsel på de danske kyster, Side 5.

OGSÅ ANDRE RISIKERER POLITIANMELDELSE

Efter højesteretsafgørelsen udtaler formanden for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite på Bornholm, Jørgen Butzback, til Bornholms Tidende, den 12. maj då., at "...højesteret (kom) frem til sin afgørelse, fordi det ikke kan bevises, at Christian Almer har klatret.", og han fortsætter med at konkludere, at han "bestemt kunne finde på at anmelde klippeklatring på Helligdomsklipperne...".

Af højesteretsdommen fremgår det imidlertid, at det hele tiden har været klart, at der var tale om klippeklatring med både sikringsmidler og reb, og det fremgår iøvrigt også som præmis for frifindelsen. At højesteretsdommen naturligvis gælder samtlige danske kyststrækninger fremgår bl.a. af, at den bygger på naturbeskyttelseslovens §22, der gælder i hele Danmark, ligesom det understreges kraftigt og direkte i kendelsen, hvori det bl.a. hedder, at "Formålet med bestemmelsen i lovens §22 er at give befolkningen adgang til sådanne områder, også selv om de er ejet af private."! Altså også på Helligdomsklipperne, der er fondsejede.

Det er både tankevækkende og foruroligende, at formanden for lokalkomiteen for Danmarks Naturfredningsforening på Bornholm tilsyneladende ikke kan læse eller forstå hverken lov eller højesteretsafgørelse og, at han på trods deraf er villig til at foretage politianmeldelse.

Jørgen Butzback lægger dermed også op til at overtræde naturbeskyttelseslovens §22, stk. 3, der gør det strafbart at forsøge at forhindre den frie adgang til at færdes og opholde sig på både offentlige og private kyststrækninger.

En ret, som vi har nu har højesterets ord for også indbefatter klippeklatring med reb og sikringsmidler. Jørgen Butzback vil derfor selvfølgelig og øjeblikkeligt blive politianmeldt for overtrædelse af naturbeskyttelsesloven § 22, stk. 3, hvis han mener, at han står over Danmarks højesteret og igen skulle forsøge at kriminalisere og dermed forhindre klippeklatring på kystklipperne ved Helligdommen.

ANBEFALING OG KONKLUSION

Skovrideren har i denne sag optrådt som en gammel, vranten sherif, der tilsyneladende troede, at han ikke bare stod over men også var selve loven.

Han har desuden optrådt både usmidigt, fagligt inkompetent og ikke mindst ulovligt.

Kun en højesteretsafgørelse kunne gøre dette klart.

I et moderne samfund kræver jobbet som skovrider imidlertid en langt større juridisk indsigt og forståelse for, at skovrideren blot er en embedsmand, der er sat til at tjene både borgerne og de flere hundrede årige traditioner for færdsel i Danmark, som de bl.a. er udtrykt i naturbeskyttelsesloven.

Jeg vil stærkt anbefale, at Tom Niensens eventuelt fortsatte forvaltning af stillingen som skovrider tages op til alvorlig overvejelse og i hvert fald betinges af en intensiv uddannelse, dels i naturbeskyttelsesloven, dels i grundlæggende retspleje.

Enten er skovrider Tom Nielsen så inkompetent, at han vitterligt ikke kan kende forskel på de landskabstyper, som han er sat til at administrere på befolkningens vegne, eller også har han bevidst og ulovligt forsøgt at forhindre og vanskeliggøre den ret, vi alle har til uden videre at opholde os og færdes på vore kystarealer.

Og det er strafbart iflg. naturbeskyttelseslovens §22 stk. 3.

Forsøgene på at kriminalisere den frie færdsel på de danske kyster gennem krav om anmeldelse og betaling og med politianmeldelser og bøder er mislykkedes.

Klatring og anden færdsel på kystarealerne er atter afbureaukratiseret og fri.

Christian Almer, 10. august 2004.